

faa store, og selv om den førte nok faa vidt. De, som opstille denne Betragtning, havne, saavidt jeg veed, i den Konklusion, at Enhver skal have Erstatning, som har været i Fængsel, naar det ikke ved en positiv Dom godtgjøres, at han er skyldig i den Forbrydelse, for hvilken han sigtes, altsaa dels i det Tilfælde, hvor Sagen ender med en Frifindelsesdom, dels i det Tilfælde, hvor der ikke gaar Dom i Sagen, idet Forsølgningen ikke føres videre paa Grund af manglende Bevis. Jeg tror imidlertid, at denne Betragtning beror paa et Feilsyn paa Forholdet mellem Samfundsmagten og Underjaatterne. Forholdet er jo det, at Enhver har Ret til at leve i Samfundet og tage Del i de mange Goder, som Samfundet paa de mest forskjellige Maader yder. Men deraf følger ogsaa, at man maa finde sig i de Mønstre og de Tab, som Samfundsforholdene med Nødvendighed føre med sig, idet Forbindelsen i Samfundet fører til, at man ved tilfældige Omstændigheder kan komme til at lide et eller andet Tab eller en eller anden Skade. Der paahviler nu Statsmagten i det Heles Interesse en Forpligtelse til at forfølge Forbrydere: for at kunne naae dette Formaal, er det ofte nødvendigt at belægge den, der er sigtet for at have gjort sig skyldig i en eller anden Forbrydelse, med Varetægtsfængsel, for at forhindre, dels, at han unddrager sig Retsfærdigheden ved Flugt, dels, at han lægger Hindringer i Veien for Undersøgelsen. Staten er, naar den skal opfylde sin Forpligtelse i Retshaandhævelsens Interesse, nødt til at belægge den Sigtede med Varetægtsarrest, skjøndt det selvfølgelig paa Forhaand ikke kan vides, om den Sigtede i Virkeligheden vil blive dømt. Dette er efter min Mening imidlertid et Onde, som enhver Statsborger maa finde sig i, det maa han underkaste sig. Han kan forlange, at Staten skal beskytte ham; men han kan ikke fordrø, at Staten skal give ham positiv Erstatning for det Tab eller det Onde, han har lidt ved Fængslingen. Man har rigtignok herimod gjort gjældende, at naar Noget bliver berøvet sin Frihed, skjøndt han ikke findes skyldig, dette da er grundet i en Mangel ved Lovgivningen eller i en Mangel hos Undersøgelsesdommeren. Denne Betragtning er ingenlunde rigtig. Lovgivningen maa være saa god, som den være vil, og Undersøgelsesdommerne maa være saa paalidelige, retfærdige, dygtige og praktiske Mænd, de være ville, det er dog Noget, der meget let kan hende, at en Mænd, som ikke er skyldig i en Forbrydelse, bliver sigtet for samme og belagt med Varetægtsarrest. Jeg skal tage et

simpelt Tilfælde. Der er begaaet et Tyveri, der har gjort sig skyldig i Forbrydelsen, finder sin Retning ved at henlede Mistanken paa en Anden og gjør Undersøgelsesdommeren opmærksom paa Indicier, der tale for, at den Anden har begaaet Forbrydelsen; denne bliver da belagt med Varetægtsarrest. Jeg kan ikke se, at Staten i dette Tilfælde skulde være forpligtet til at yde den uskyldige Sigtede Erstatning. Det er et ulykkeligt Tilfælde, forarsaget ved tilfældige Omstændigheder, i hvilke han er dragen ind, som paafører ham Varetægtsfængsel. Hvis Noget gaar hen og brænder mit Hus af, er det et Onde, jeg lider som Følge af, at jeg lever i Samfundet; jeg kan ikke derfor forlange, at Staten skal erstatte mig Tabet. Der er ikke mere Grund til, at Staten skal erstatte den tilfældige Skade, der er bevirket ved, at jeg er bleven belagt med Varetægtsarrest, fordi det tilfældigvis er en Statsinstitution, der er draget ind i den Række af Omstændigheder, som har paaført mig Lidelsen og Tabet. Jeg kommer herefter til det Resultat, at naar man vil sige, det er en Retsfærdighedsforordning, at den, der uforskyldt bliver belagt med Varetægtsarrest, skal have Erstatning, er det urigtigt. Derimod kan der mulig være Tale om, at Billighedshensyn efter Omstændighederne kunne anføres til Støtte for, at der ydes ham Erstatning. Staten kan bedre end de Private iagttage Billighedshensyn. Man kan anføre saadanne Hensyn for, at en Statsborger, der for Opnaaelsen af Statens Formaal har været underkastet Varetægtsarrest, saavidt muligt faar sin Skade, Tabet, fordelt paa hele Samfundet ved, at der gives ham Erstatning. Men naar hans Ret til Erstatning bygges paa Billighedshensyn, stiller Sagen sig helt anderledes, end om Grundlaget for hans Ret er Hensyn til Retsfærdigheden. Staten kan nemlig vel vise Billighedshensyn, men kun for saa vidt det kan bestaa med Statens andre Formaal. Det bliver da Spørgsmaalet: i hvilke Tilfælde taler Billighed derfor for, at der ydes Erstatning, og er der ikke andre Hensyn, der gjøre, at Staten ikke kan lade Billighedskravet ske Fyldest? Sagen er den, at naar man har et Tilfælde, hvor En har været arresteret og ikke er bleven dømt, gaa Graderne umærkelig over i hverandre, lige fra det Tilfælde, hvor det positivt godtgjøres, at Vedkommende har været uskyldig, og til det Tilfælde, hvor han — maasse en Person, der tidligere har været straffet — er sigtet for en Forbrydelse efter Indicier, som tale overmaade stærkt imod ham, hvor der ikke er megen Tvivl om, at han er skyldig, men hvor han dog ikke kan sælbes, fordi Dom-